

egunekoa

Andoni Olabarri

(Sabino Arana Fundazioko lehendakaria)

Juanito Iglesias, gizon osoa

Hilaren 17an Juanito Iglesias hil zen Bilbon. Hiri horretan jaio zen, 1915eko martxoaren 13an. 1930ean, oso gaztea zelarik, Bilboko denda batean enkarguak egiten lan egiten zuen garaian, UGTko Merkataritza Sindikatuko eta Gazte Sozialistetakokide egin zen. Ordutik, bere bizitza sozialismoari eta askatasunaren aldeko borrokari lotuta egon da. Askatasuna 1934an galdu zuen lehen aldiz; urte hartako urriko iraultzak porrot egin zuenean, parte hartzeagatik atxilotu, eta kartzelan egon zen zazpi hilabetez.

Erbestean geundenok Juanito esaten genion, nahiz eta gu baino askoz zaharragoa izan. Ez zen errespetu faltaz, oso maite genuelako baizik. Espainiako gerran militar matxinoek harrapatu egin zuten, Orozkoko zubiaren leherketan parte hartu ondoren. Hiltzera zigortu zuten, baina horren ordez 30 urteko kartzela zigorra ezarri zioten azkenean. Iruñetik gertu dagoen San Cristobalgo kartzelara eman zuten.

Gerra basati hartako hainbat gertaera izugarri sufritzea tokatu zitzaion bertan. 1938ko maiatzaren 22an presondegi hartako zaindarien presoehi esaten utzi zieten, gero animaliak bezala harrrapatu ahal izateko. Hiruk bakarrik

lortu zuten Frantziako mugara iristea. Berrehundik gora hil egin ziren. Juanito bizirik atera zen, nahiz eta larriki zauritu eta besoa galdu zuen.

Juanitoren besoak Juan Carlos Borboiaren jakinmina piztu zuen 40 urte geroago, *matxinatu*en liderra hil eta gero Eusko Kontseilu Nagusiko kideak ezagutu zituenean (Juan Iglesias Lan kontseilaria izan zen bertan). Errege izendatu berriak bere ohiko *naturaltasunez* galdetu zion besoa galtzearen arrazoiak, eta Juanitok ere oso garbi erantzun zion: «Hau errepublikaren etsaiei zor diet».

Ez dakit egungo estatuburuak sozialista zaharraren —orduan PSEko buru zen— hitzen esanahia ulertu zuen. Haren ideia eta idealen garrantasuna ulertzea ez zen erraza izango politikan berriak zirenentzat. Horregatik, politika uztea erabaki zuen.

60ko hamarkadaren hasieratik Eusko Jaurlaritzako partaide izan zen erbestean; Paulino Gomez

sozialista ordezkatu zuen Jaurlaritzan, hura hil eta gero. Erbestean zeuden guztiek maite zuten, baita beste ideologia politikoak defendatzen zituztenek ere. Beti joaten zen Aberri Eguketara eta autodeterminazio eskubidearen

alde zegoen. Bihotz-bihotzez gogoratzten dut nola abesten genituen diktadura garaian debekatutako abestiak.

Juanito Iglesias, elbarria bazen ere, beti izan da, frankismoaren aurka jardundako beterano guztiak bezala, gizon osoa.

Eta hedabideetan zalapartarik sortu gabe erretiratu zen, isilik, horrenbeste urtez ezkutuan bizi izanaren eraginez, agian.

Sozialista handia, euskaldun handia, gizon handia beti.

Goian bego Juanito Iglesias.

MAITATUA

Erbestean geundenok Juanito esaten genion, nahiz eta gu baino askoz zaharragoa izan, oso maite genuelako

BORROKALARIA

Elbarria bazen ere, beti izan da, frankismoaren aurka jardundako beterano guztiak bezala, gizon osoa

Erredakzioan itzulia

zutabea

Maritxu Lopepe

Gasna eta deserta

Frantziako karriketan badago jende azken asteotan. Bat bestearen ondotik enpresa handi batzuk zerratzten dira eta kexua goiti doa. Gertakari aipatuenetarik bat: LU enpresak bi lantegiren zerratztea eta 570 langileen kanporatzea. LU Danone taldeko adarra dago. Europan dauzkan 36 lantegietarik 6 zerratzten ditu. Hemendik 2003ra adarreko 15.000 enplegetarik 3.000 desagerraraziko ditu. Zenbakiak letrrokatzen dira. Berdintsu Mark & Spencer, Alstom, Péchiney, AOM eta besteetan...

Gora mundializazioa: goizean zure lantegia amerikanoa da, arratsean japoniarra edo berdin zerratua. Wall Streetek hala gomendatzen badu langile deitu zutabeko zenbakia erdiz zatitu behar duzu: Wall Streetek dauka Egia. LUren enpresa batean 23 bikotek lan egiten zuten. Bat-batean senar-emazteak, biek, lana galtzen dute... «Gaixo jendea» diogu afariko tenorean telebistako berri saila entzutean. Segundo batez gogoetatzten dugu zer bilaka gintezkeen ber egoeran baginte... eta gasna eta deserta jaten segitzen dugu.

Beharbada batzuek bat egingen dugu Danoneren ekoizpenen boikotarekin: talde handi honek langileak ez ditu kanporatzen egoera arrangarriar dagoelako baina bai benefizioak nahi baino ttipiagok direlako. Boikota tipi batek ez du Danoneren biziraupena irriskutan ezarriko. Haatik gizarteak ez duela eginmolde hori onartzen erakusten ahal dio. Tirrit! Boikotak ez du arrakastarik lortzen kontsumitzaileenganik. Mundu honetako botere guziak esku bakar batzuetan biltzen ari direlarik, gizakideen jokamoldea gero eta indibidualistago da. Guri deus gertatzen ez zaukun artean, segi hola! Gure aldi izanen delarik mundu osoa gure laguntzera etortzea manatuko dugu.

Anartean ekonomiako alor guziak hamar bat multinazionalen menpe dira. Prentsa kateatzen ari dira ere (ikus Italian, Errusian...). Jendeen inorenzia lagungarria baita: jakitate eta informazio eskasak iraultza irriskuak ttipitzen ditu alabaina. Beharbada jendeari gustatzen zaio umil egoitea makil ukaldien pean... Ni banoa gasna eta deserta jatera...

seiko urrea

Emilio Lopez Adan

Testu azterketak

Entzun dudanez, Mayor Orejak badu kultur ministroa: munduan euskara gehien dakien literatur irakasle erretxin bat. Hain segur, ministro berriak erabaki zorrotzak hartuko ditu, eta, pistola hartuta eta dena gar konstituzionala, euskara txarra txarrerako erabiltzen duten sasi-idazleei ahoa itxiko die: —Ekarri hiru dotazio eta *Egin* fuera!, —baina itxia dago dagoeneko... —Orduan Ekin fuera! —baina hori ez da egunkari bat... —Bada goazen Jakin fueratzera! Eta fueratuko du, gaixo Torreal-dai.

Azken parada dela eta, ausartu naiz aprobaturik mereziko ez lukeen testu azterketa baten egitera. ETaren azken ko-

munikatua helburu eta Orejaren asmoen eraginez, *Under the Volcano* eta bere kontsul alkoholikoa hartu ditut erreferentzia. Malcolm Lowry-ren hamaikagarren kapitulu bada oso keinu garrantzitsua: Parian-go bidean, *Euzkadi* erreklama argidun bat agertzen da bi aldiz, dir-dir ekaizpean. *Euzkadi*. Mexikoko garage batean, normala, pneumatikoen lantegia Belaustegigoitiena baitzen. Baina liburua sinboloz betea dago, eta seguru asko Euzkadi horrek zerbait esan nahi duela. Zer? Gaztaroan, James Bond-en film baten ikustera bi edo hiru aldiz joan ginen, gaiztoen auto luzearen kautxueta *Euzkadi* idatzia baitzen; maiestate handiaz gelditzen zenean, ka-

merak izen debekatua hartzen zuen lipar batez, eta besteek ikusten ez zuten izena eden galduaren eta biharko paradisuaren sinbolo esangarria zen guretzat.

Sumendiaren azpian, berriz, bidea infernua da eta etorkizunik ez da. Arrago beltzean amiltzen da kontsula, ekaitz azpian hiltzen amodioa, eta Espainiako errepublikaren alde borrokatzera inoiz ez da abiatuko anaia gaztea. Eden amodioaz eta paradisuaren nahiaz abiatu burkideak ere arrago beltzean daude, Vulcano kastillanoaren mailu gogorren azpian. Eskuak odoltsu eta belztuak dituzte eta, konturatu dira? «eskuak zikindu» esaldi markatua da, badu bere esanahi literarioa, alegia kausa handientzat egiten diren astakeriak eta injustiziak estaltzeko. Sakrifizioaren horditasunaz, anitz maite eta sufritzen dutelako anitz sufriaraziko dutela aldarrikatzen dute ozenki. Ikaragarria da, eta, politikatik arras alde eginga, infernuaren apologia dirudi.

kornerra

Mikel Elorza

Mugarriak

Hego Euskal Herriko gazteak mugarrik gabe gelditzen ari dira. Soldadutza kendu zieten eta ez dizkiete bilobei kasernako istorioak kontatu ahal izango (arrek, noski). Selektibitatea ere kenduko omen diete, eta haren ingurukoak ere kurrikulometatik at, beraz. Ez dakit, egiaz, ikasleei zenbateko arindua emango dieten, eta azterketaren menpean ikasturteko programa jarria zuten irakasleek zenbateko arindua hartuko duten (edo karga, *egingo luketena* egiteko aukera izanda), baina aldaketa gehienbat sinbolikoa izanen da. Iragazkiak ez baitira desagertuko, aldatu baizik: unibertsitate bakoitzak ezarriko ditu bereak. Baina inportantea da aldaketa, hala ere, kontzientziako har gisa. Alegia, Ipar Euskal Herriko ikasleei berdin die: traba berberak izanen dituzte EHUn ikasteko. Mugarriez gain eskema mordoa daukagu oraindik ere ezabakizun. Eskemak baino gehiago.